

ΑΠ' ΤΑ „ΠΟΛΥΜΕΤΡΑ“

1

Κρύβω μέσα μου για πάντα
μυόν επιάφωτη άσπραπή,
που φωτίζει κάθε σκέψη
που τ'αχέλι μου θύει.

Μά για να ψάλλω όσα θωροώ
να φέγγουνε στα βράθη της ψυχής μου,
οι νόχτες δέ με φτάνουνε
Κ' οι μέρες είναι λίγες της ζωής μου.

2

Και για μένα οι μηλιές θα γελάσουν ;
Και σε μένα γιοστές θα φανούν ;
Τα κοράκια—οι θλιμένοι μου φίλοι—
άηδονάκια γλυκά θα γενούν ;

Άκούς το ονάμι πέρα τ'αργυρό
που τρέχει από το δρόμο κουρασμένο ;
Μιανής έλλιδας θεϊον είδωλό
θωροώ στο κύλισμά του εικονισμένο.

Μά τότε ιδιευόπλεχο
στο πλάι μου λουλούδι θα φουρώση ;
Πουά θάναυ κείνη που θάρθη
στη νόχτα της ψυχής μου φώς να στρούση ;

Καστελλάριζο

Μ. Γ. ΠΕΤΡΙΑΡΗΣ

ΜΙΑ ΚΡΙΤΙΚΗ

Η παρισιάνικη «Revue des études grecques» στο τελευταίο της φύλλο (juillet—Octobre 1904) καταχώρισε κριτικό σημείωμα του Ψυχάρη στα κριτικά σχόλια και διορθώματα του Πάλλη απέναντι στο κείμενο των «κατά Μάρκου και Ματθαίου» Ευαγγέλιων που τύπωσε στο Λίβερπουλ το 1903. (A few Notes on The Gospels According To St. Marc and St Matthew... Based chiefly on Modern Greek. By Alex Pallis.)

Στην κριτική του ο Ψυχάρης γράφει τακλόουβα :

«Ο κ. Α. Πάλλης, μεταφράζοντας τα τέσσερα Ευαγγέλια, δε φιλοτιμήθηκε μόνο να χτίση ένα γλωσσικό μνημείο,σάν τον Κορβίνο· θέλησε μαζί να επιχειρήση και φιλόλογου έργου. Οι κριτικές του είκασες μās τότε δείχνουνε ένα μυαλό δξότατο, που μπαίνει μέσα στο νόημα με τρόπο που μās ξεφνίζει. Μπορεί να μη παραδέχεται την κάθε υπόθεση που κάνει· μα τίποτε απ' αυτά που υποθέτει δε μās κρατάει αδιάφορους. Η κριτική του μέθοδο όλως διόλου πρωτότυπη και μολαταύτα κ-πλουστάτη. Ζητάει τις πιο πολλές φορές, να ξηγήση με την τωρινή χρήση της γλώσσας, ιδιωτισμούς, σημασίες, και σύνταξες σ' ένα βιβλίο που, σωστά, το θεωρούν ως ένα από τα πρωτόδικα της νέας ελληνικής. Έτσι άνωμετα στ'άλλα, (σ. 6) πολύ εύτυχισμένα ξηγεί το «ούτω λαλεί» με τη φράση «τό είπα έτσι», και μās δίνει νόημα τόσο ταιριαστό όσο και άπάντεχο. Και η άνάγνωση που τόσο έξυπνα έκαμε του περίφημου «Μη δώτε τα άγια τοις κυσιν μηδέ βάλητε τους μαργαρίτας υμών εμπροσθεν των χοίρων» (σ. 33) είναι σήμερα ξεκουσμένη. «Όμοια κάρπιμες είναι οι γνώμες του στις σελίδες 9,12,14,32,44, και άλλου. Παντού βλέπεις το νου τον καλοσυνείδητο που άποζητάει, και που, συχνά, βρίσκει.»

ΨΥΧΑΡΗΣ

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΗΣ ΩΡΑΙΑΣ

Γιατί θολώνεις, γαλάζε ούρανέ ; γιατί μακρύνε-
στε του κήπου ώραία λουλούδια ; και σεις τής
άνοξης; άηδόνια, γιατί δεν πετάτε χρούμενα πειά ;
Τι έχετε ; τί είν' αυτό που τόσο σας πικραί-
νει ; ,

Χτές ακόμα ο ούρανός έγελούσε, τα λουλούδια
μοσχοβολούσαν, και τ' άηδόνια, τα μελωδικά τ'
άηδόνια, πετούσαν χρούμενα από το ένα κλαρί στο
άλλο και έψελναν το μελωδικό τους τραγουδι. Και
ήταν χαρούμενο το τραγουδι τους τότε.

— Άκου, και τώρα τραγουδάν.

— Τραγουδάν ; σ'άπκ... Όχι, μοισολογούν.

«Ω το λυπητερό το μοιρολόγι!» Έκει θέλω να πάω,
έκει που άκούω τον τόσο θρῆνο, να κλάψω κ' έγώ
τη ζωή που σβυσσε, την άγγελική ψυχή, που πέ-
ταξε.

Και πῆγα, και είδα. «Ω μένα, φρικτό θέαμα !
Θρηνηστε έσεις άνθρωποι και θρηνηστε, σκυψτε
και προσκυνήστε.

Στο ολοκάθαρο κρεβάτι είναι ξεπλωμένο ένα
σώμα ! Είναι το σώμα το άγνό της ώραίας. Άψυχο
κοίτεται στο στρώμα. Δεν κουνιέται. Η ώραία δεν
υπάρχει πειά !

Δεν κλαίτε ; δε σας συγκινεί το φρερό το θέ-
αμα ;

«Ω ! δεν έχετε καρδιά, δεν πονάτε.

Έρημιά. Κανείς εδώ. Και όμως πριν ένόμισα
πώς είδα κόσμο πολύ. Τι να είναι ; Μήπως είναι
δνειρο ; «Ω ! να ήταν δνειρο !

Μονάχον μ' άρήνιτε να κλάψω τη πολυκαυτη
παρθένα ;

Άγκυλιάζω σφιχτά το κρύο πτώμα, χαϊδεύω
τα μάγουλα, το μέτωπο, τα μαλλιά.

Την κοιτάζω στα μάτια, τα μάτια που άλλοτε
μούδειχναν όλη την ειλκρίνεια της ψυχής της.
«Α ! δεν έχουν τώρα έκφραση, δεν έχουν πειά εκείνη
τη γλύκα. Είναι νεκρά κι' αυτά.

Τάστέρια τώρα σβύνουν, και το Φεγγάρι χλωμό-
χλωμό, τρέχει να κρυπτή πίσω απ' τα βουνά.

Λόγγριν

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΜΙΑ ΣΥΓΚΙΝΗΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Φίλιππε Νουμά,

«Η μάνα μου π' άκουσε την ιστορία σε κάποιο
σπίτι, μ' όλο πῶχει στενή καρδιά σε τέτλια ζητή-
ματα, μου την είπε με πολλή της πίκρα. Είχεν
έρθει εδώ και κάμποσο από τη Θράκη ένας νέος,
παπῆς, πολύξερος και πραγματικά προυδαγμένος.

Σάν έτυχε να σκοτωθεί ο Μελῆς στη Μακεδο-
νία, ένιωθε πως δεν έπρεπε πικ να σερβιανεί στο
Σόνταγμα. Μαθαίνει το κατατόπι του Μακεδονικού
Συλλόγου και μιῆ και δύο πάει κι άναμώνει έναν
άξιωματικό γνωστό του για να τότε συστήσει κι
έτσι να μπορέσει να φύγει για τη σκλαβωμένη
χώρη. Ο άξιωματικός τότε παγώνει σ' ένα πολι-
τικό Άθηναίο που είνε από τους πρώτους του Συλ-
λόγου.

Μπροστά στον άθηναίο πολιτικό, ο παπῆς άρ-
χίζει να βγάξει τα διπλώματά του και τα συστατικά
πούχε μαζί του, νομιζοντας πως για μιῆ τέτλια δου-
λιά, πρώτα απ' όλα έπρεπε να κερδίσει ο ένας τ'άλ-

λουκού την εμπιστοσύνη. Μά ο πολιτικός πατριώτης
μαθημένος να δίνει και να παίρνει διπλώματα και
συστατικά για καμιά ψωροθέση, πρι να καλακούσει
το δύσκολο ξένο, του λέει :

—Θα φροντίσουμε για τη δουλιά σας αν και πρέ-
πει να ξέρετε πως ο Μητροπολίτης μας είναι αντίθε-
τος; και δύσκολα θα γενεί το ρουφρέτι σου !»

«Ο παπῆς τ'άχασε !—αΡουφρέτι ; Τι ρουφρέτι ;
Νά σκοτωθώ για την πατρίδα μου ζητάω, κύριε
μου, και σεις μ' άνακατέβετε στις δικές σας βρωμερό-
τητες ;»

Το τέλος δε με νοιάζει και τόσο. Μά το έπει -
διο, θάρρῶ, πως δείχνει με τη φωτερῆν αλήθεια του,
τί είδους παληαθρωπιές και τί ξετσιπίωτα γαιδού-
φρα κυβερνῶνε την κάθε τωρινή εκδήλωση του τό-
που, από πολιτική ως... την πολιτική, γιατί όλα
τα διαφεντεύει η βρωμιά.

Όλοι στο σπίτι πονέσαμε. Η άδερφή μου
έκλαιγε από συγκίνηση. Η μάνα το ίδιο. Μολα-
τάφρα μεθάβριο στις έκλογες όλοι, και οι γυναίκες,
θα θέλουνε ναχουνε ψῆρο για να εκλέξουνε τους πα-
ληαθρώπους μας.

Οι έκλογες ! π' άναθεμά τις !

Άπελάτης

Ο ΣΟΦΟΚΛΕΑΣ—ΣΟΦΟΚΛΗΣ

Φίλιππε «Νουμά»,

Σου στέλνω τα πικρακτά δυο νόστιμα έπεισό-
δια και σε παρηκαλώ να τα πετάξεις σε καμιά γω-
νιά του φύλλου σου, γιατί δείχνουν έλορφνερα την
κατάσταση του κλήρου μας; και των σχολιών μας,
στην όποια μās έρηξε η ψέφτικη γλώσσα που ξα-
κολουθούνε να επιβήλλουν οι λογιώτατοι στο δύ-
στιχο το Έθνος.

Σ' έλα χωριό του νησιού μας γινότανε γάμος,
εδῶ κ' ένας μήνας. Στην έκκλησιά, την ώρα που
ο παπῆς, ένας αγαθώτατος άνθρωπος, λιγάκι ά-
γραμμικτος—και πῶς παπῆς είναι σήμερα γραμμα-
τισμένος;—θέλε να σταβρώσει το δαχτυλίδι μπρο-
στά στο γαμπρό, άρχίνησε : «Άραβωνίζεται ο
δούλος του Θεού Σοφοκλής την δούλην του Θεού
κτλ.» Άφου τό είπε τρεις φορές άφτό, πάει και
μπρός στη νύφη : «Άραβωνίζεται η δούλη του
Θεού (τάδε) την δούλην του Θεού Σοφοκλή...»

— Σοφοκλέα, Σοφοκλέα ! τον διακόβει φωνά-
ζοντας από το στασίδι του ο δάσκαλος του χωριού
που εΐτανε και ψάλτης.

«Ο παπῆς ξεφτισμένος γύρισε και τότε κοίταξε
και βλέποντας πως έξακολουθούσε να φωνάζει άναγ-
κástηκε ο καημένος να το διορθώσει : Σοφοκλέα.

Σε λίγο έρχεται η ώρα της στέψης. Ο παπῆς
φωνάζει τώρα ξεκουραίνοντας τον κόσμο : «Στέφε-
ται ο δούλος του Θεού Σοφοκλέας...»

— Σοφοκλής, Σοφοκλής ! τον διακόβει πάλι ο δά-
σκαλος. Ο παπῆς σαστισμένος τώρα, ξαναγριοκoi-
ταξε το δάσκαλο· μα πάλι δίνοντας τόπο στο θυμό
του, το διορθωσε : Σοφοκλής. Ύστερα πάει μπρός
στη νύφη πάλι : «Στέφεται η δούλη του Θεού
(τάδε) τον δούλον του Θεού Σοφοκλή...»

— Σοφοκλέα, Σοφοκλέα ! του φωνάζει πάλι
από μακριά ο δάσκαλος. Τότε πῶ ο κακόμοιρος
παπῆς δε βέσταξε, κόβει στη μέση το ξεφωνητό
του και γυρίζοντας στο δάσκαλο, του λέει καταθυ-
μαμένος :

— Μά, κύριε, δε μπορεί κανείς να σου άρῆσει
έένα· λέω Σοφοκλής, μου φωνάζεις Σοφοκλέας·
λέω Σοφοκλέας, μου φωνάζεις Σοφοκλής. Θα μ'
άρῆσαι; να τελέψω το μυστήριο, η τώρα φέγω κ'.